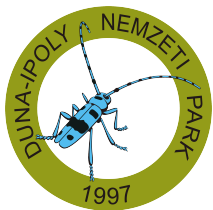

Erdei életközösségek védelmét megalapozó többcélú állapotértékelés a magyar Kárpátokban

SH-4/13 Svájci-Magyar Együttműködési Program

Motivációink

- Védett erdei életközösségeink hosszú távú megőrzése csak úgy garantálható, ha a védelmüket megalapozó kezelési tervek a természetvédelmi helyzetüket pontosan leíró adatokon alapulnak

Motivációink

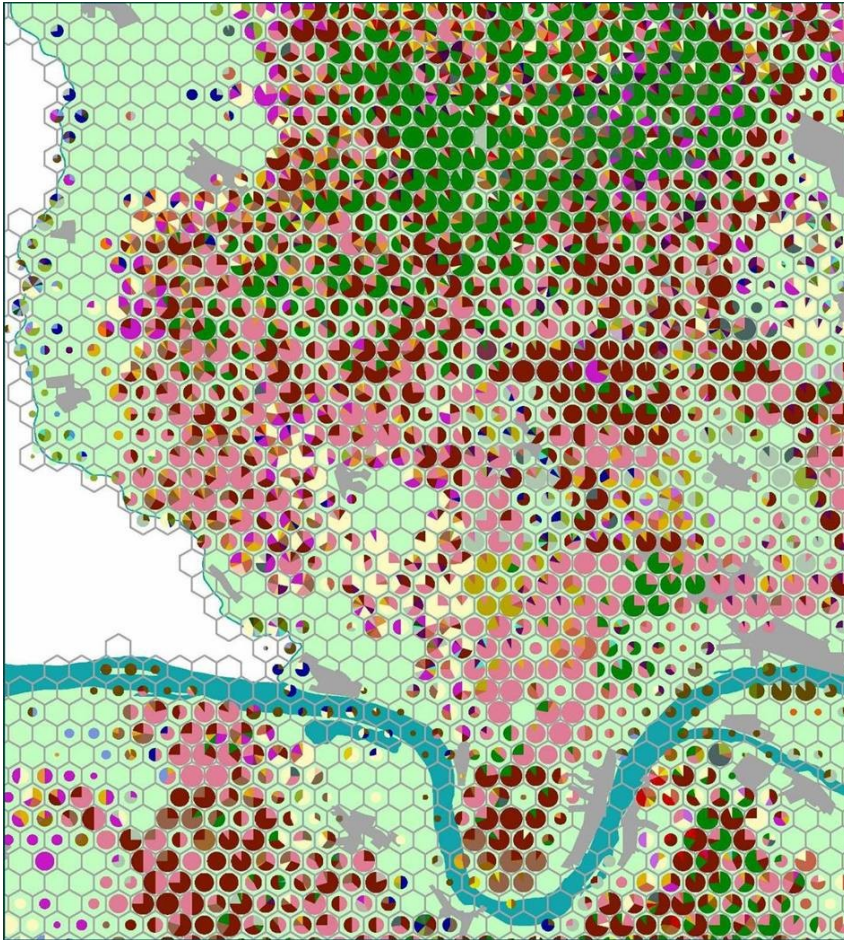
- Védett erdei életközösségeink hosszú távú megőrzése csak úgy garantálható, ha a védelmüket megalapozó kezelési tervek a természetvédelmi helyzetüket pontosan leíró adatokon alapulnak
- Ehhez az erdőlakó fajok igényei szempontjából releváns tematikájú, megfelelő tér- és időbeli felbontású adatokra van szükség

Motivációink

- Védett erdei életközösségeink hosszú távú megőrzése csak úgy garantálható, ha a védelmüket megalapozó kezelési tervek a természetvédelmi helyzetüket pontosan leíró adatokon alapulnak
- Ehhez az erdőlakó fajok igényei szempontjából releváns tematikájú, megfelelő tér- és időbeli felbontású adatokra van szükség

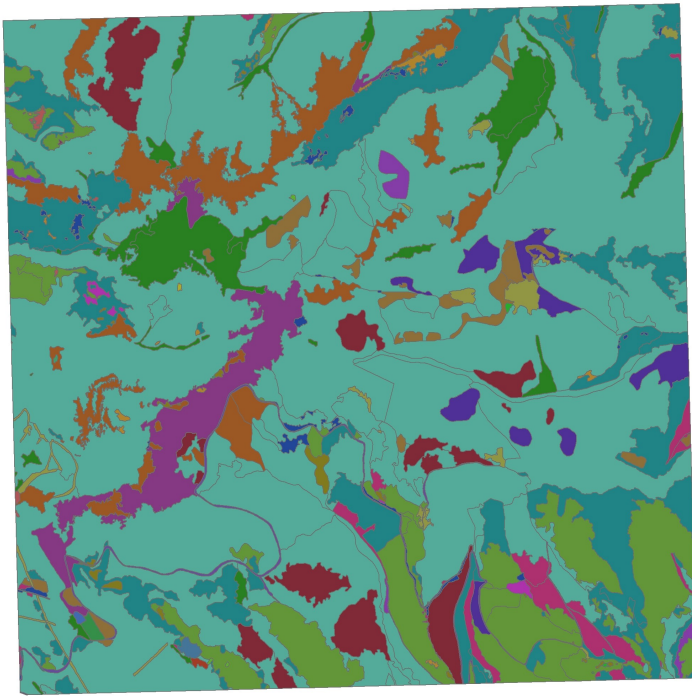
Azonban nem rendelkezünk a fenti elvárásoknak megfelelő információval!

Létező információk korlátai

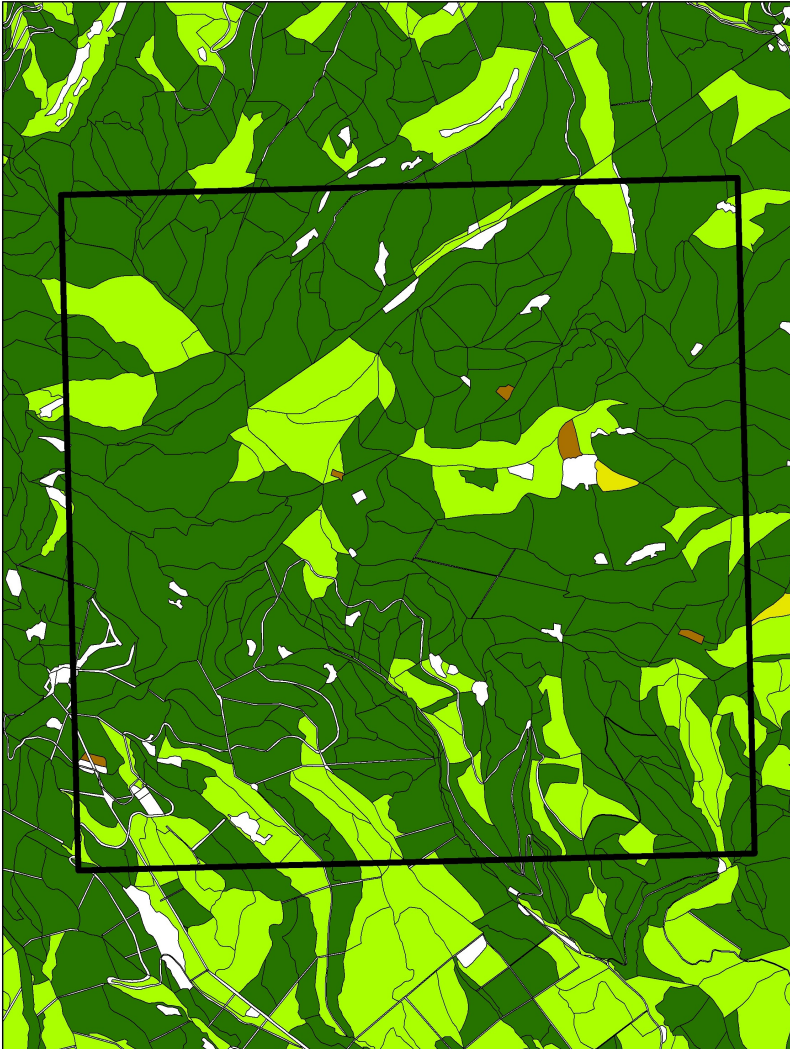
➤ MÉTA hatszög térképek

Létező információk korlátai

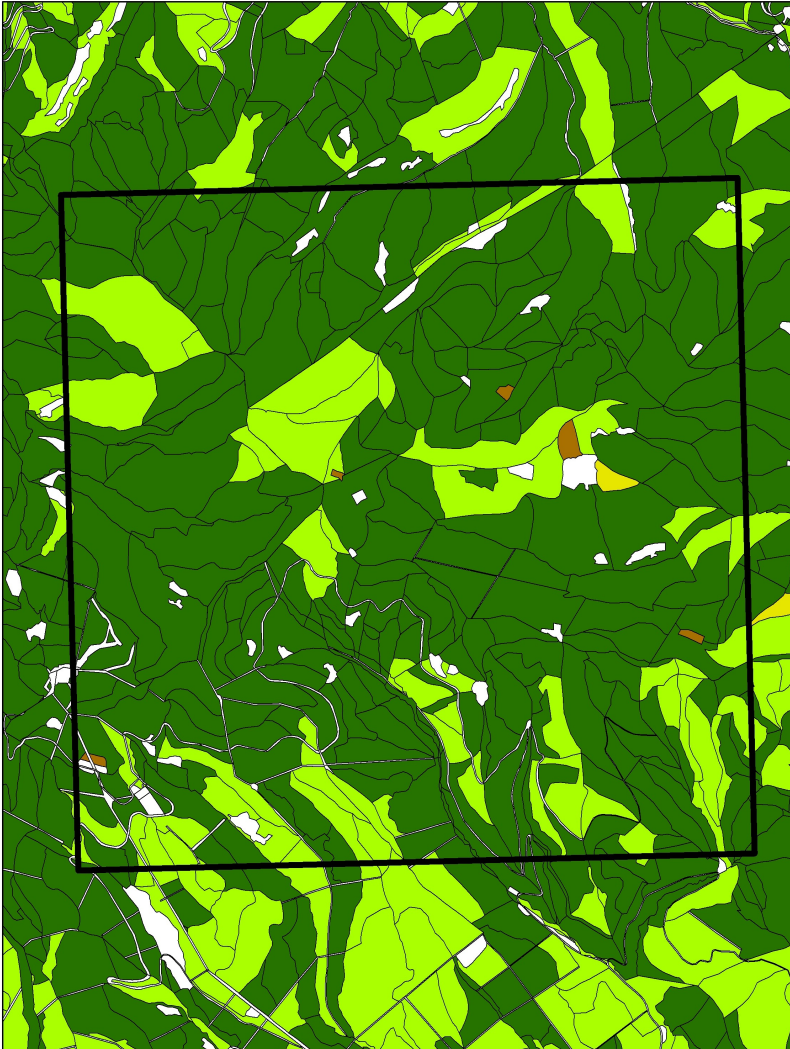
- Vegetáció- és élőhelytérképek

Létező információk korlátai

- Erdészeti üzemtervi térképek

Létező információk korlátai

- MÉTA hatszög térképek
- Vegetáció- és élőhelytérképek
- Erdészeti üzemtervi térképek
- Egyik sem jeleníti meg kellő mértékben az eltérő természetvédelmi értékű erdők közötti különbségeket

SH-4/13 Erdei életközösségek többcélú.....

Céljaink

- a Kárpátok régiójához tartozó Északi-khg területén az erdei életközösségek, erdőtípusok és az élelciklusukkal erdőhöz speciálisan kötődő állatcsoportok (denevérek, rovarok, madarak) környezeti állapotának komplex felmérése és értékelése a Natura 2000 területek és fajok védelme, valamint az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságának erősítése érdekében

Céljaink

- Széles ágazatközi együttműködés kialakítása az eredmények természetvédelmi és erdészeti célú felhasználásának garantálása érdekében
- Denevérfajok esetében mérsékelt forrásigényű, innovatív jellegű fejlesztések megvalósítása, melyek középtávon megoldást jelenthetnek a kedvezőtlen erdőállapot miatt bekövetkezett állománycsökkenés megállításában

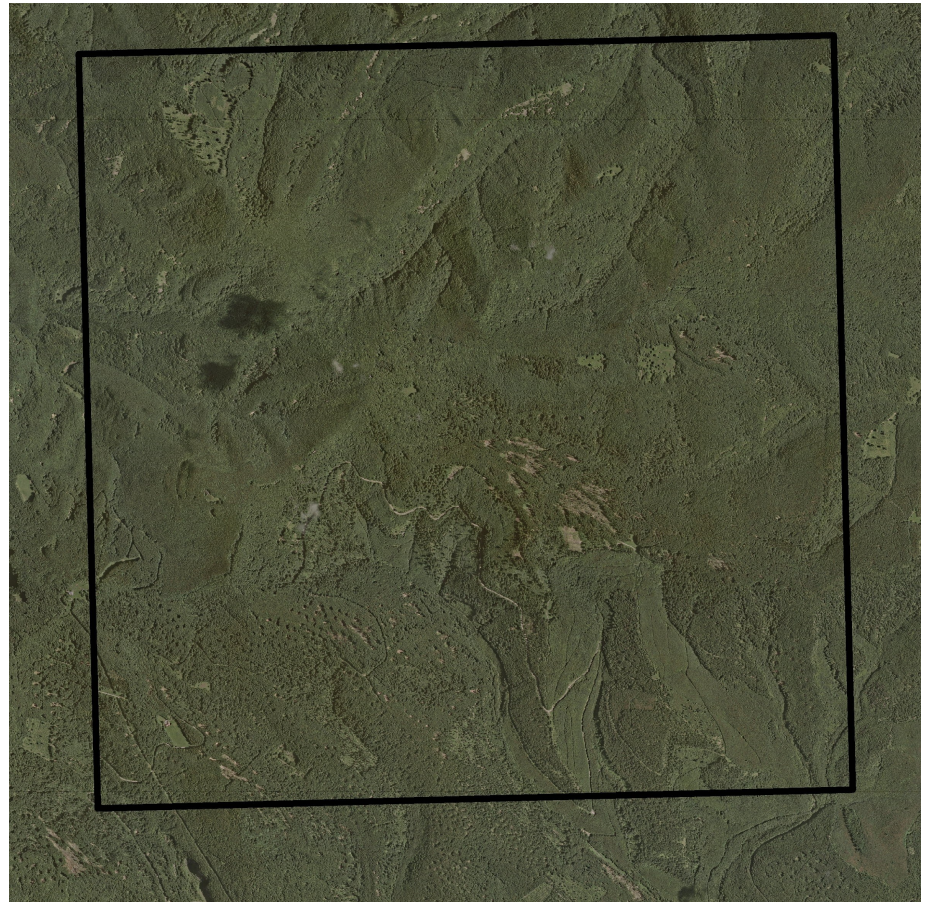
A konzorcium felépítése

1. Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
2. Eötvös Loránd Tudományegyetem
3. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
4. Bükk Nemzeti Park Igazgatóság
5. Bükk Emlőstani Kutatócsoport Egyesület
6. WWF Magyarország

Legfontosabb feladatcsoportok

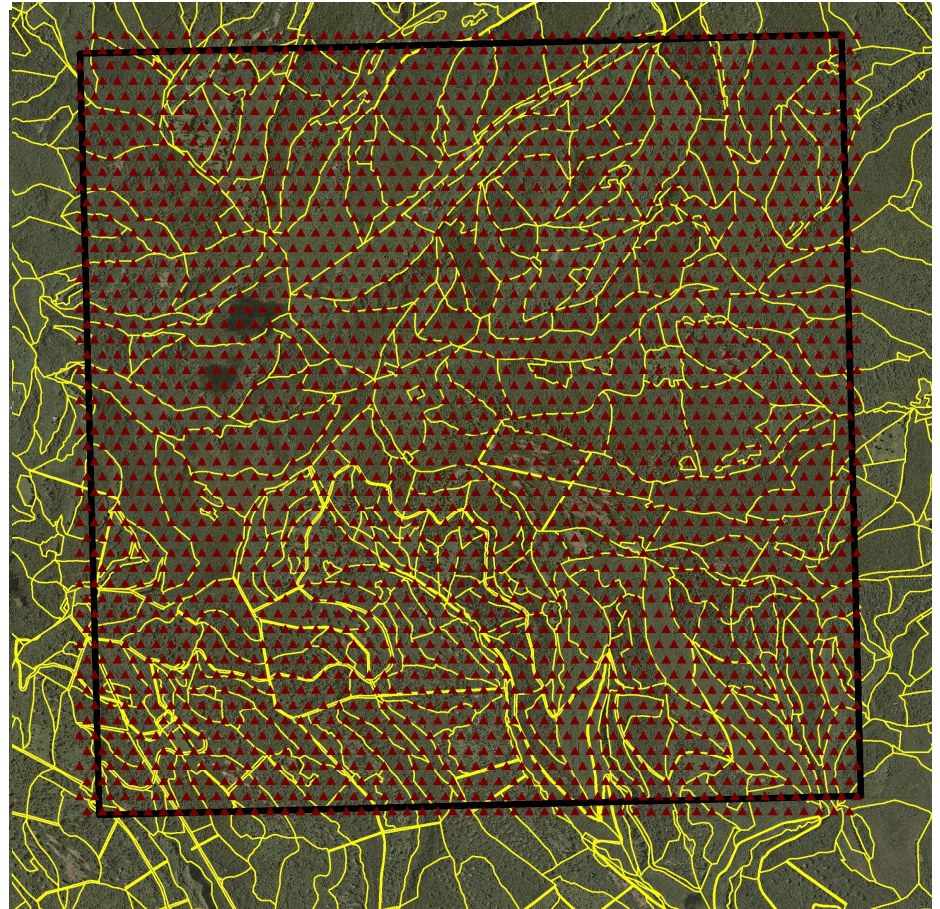
1. Erdőállapot-felmérési módszertan fejlesztése
2. Erdőállapot felmérések a Börzsöny, a Mátra és az Aggteleki Karszt területén
3. Zoológiai kutatások az Északi-középhegység területén
4. Denevérállományok megerősítése innovatív, berendezések fejlesztésével
5. N2000 erdőtípusok és állatfajok állapotértékelése, javaslatok és eredmények a Natura 2000 védelem és erdőgazdálkodás felé
6. Erdőkezelés hatás-monitoring rendszer felállítása
7. Kommunikáció

1. Erdőállapot-felmérési módszertan fejlesztése

1. Erdőállapot-felmérési módszertan fejlesztése

- Szisztematikus mintavétel
- Számos változó rögzítése
- Az erdőszerkezet és működés különböző aspektusait mutató tematikus térképek előállítása

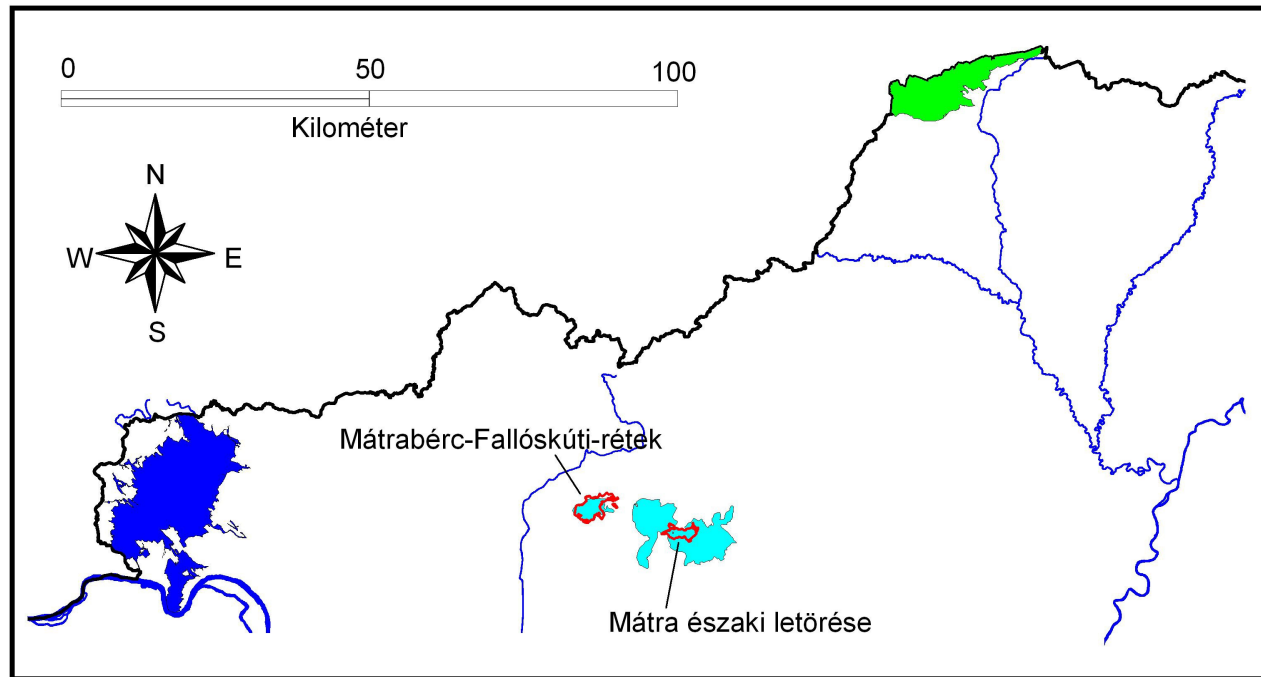
1. Erdőállapot-felmérési módszertan fejlesztési lépései

- Rendelkezésre álló információforrások (pl. erdőleltár, távérzékelte adatok) alkalmazhatóságának vizsgálata
- Terepen rögzítendő attribútumok kiválasztása
- Eltérő mintavételi intenzitások idő- és munkaerő ráfordításának vizsgálata
- Mintavételi protokoll véglegesítése

2. Erdőállapot-felmérés

- Terepi felmérők képzése
- Teljes területi lefedésű térképeket biztosító ponttérképezés nagy kiterjedésű egybefüggő erdőterületeken történő megvalósítása mintegy 50.000 hektáron

2. Erdőállapot-felmérés célterületei

Erdőállapot-felmérés helyszínei (KTT)

- Börzsöny
- Mátra Tájvédelmi Körzet
- Aggteleki-karszt

3. Zoológiai felmérések

- Elsődleges célunk, hogy azokról az élőlénycsoportokról szolgáltatassunk adatot , amelyek hatékony védelme a szükséges elterjedési- és állományadatok hiánya miatt nem teljes mértékben biztosított
- Olyan veszélyeztetett élőlénycsoportokat választottunk, amelyek életciklusukkal az erdőhöz kötődnek, potenciális előfordulásukat elsősorban speciális erdőszerkezeti elemek határozzák meg és/vagy amelyek állománybecslésére nem létezik kiforrott és megbízható módszer

3. Zoológiai felmérések - xylofág rovarok

➤ Északi-középhegység erdőségeinek közösségi jelentőségű (Natura 2000) fajai:

- szarvasbogár *Lucanus cervus*
- remetebogár *Osmoderma eremita*
- kék pattanóbogár *Limoniscus violaceus*
- skarlátbogár *Cucujus cinnaberinus*
- nagy hőscincér *Cerambyx cerdo*
- havasi cincér *Rosalia alpina*
- gyászscincér *Morimus funereus*

3. Zoológiai felmérések -denevérek

- A denevérek monitorozásának módszertani fejlesztése során hálózatos (mist net), automata ultrahang-detektoros (loggeres), valamint transzekt mentén végzett ultrahang-detektoros mintavételeket tervezünk
- A kutatás fontos célkitűzése, hogy számszerű összefüggéseket állapítson meg a denevérek előfordulása, populáció-nagysága és az élőhely tulajdonságai között. mivel feltételezzük, hogy a hatékony, új monitoring rendszerek alkalmazásával sem reális a rendszeres teljes területi lefedéses vizsgálat

3. Zoológiai felmérések -denevérek

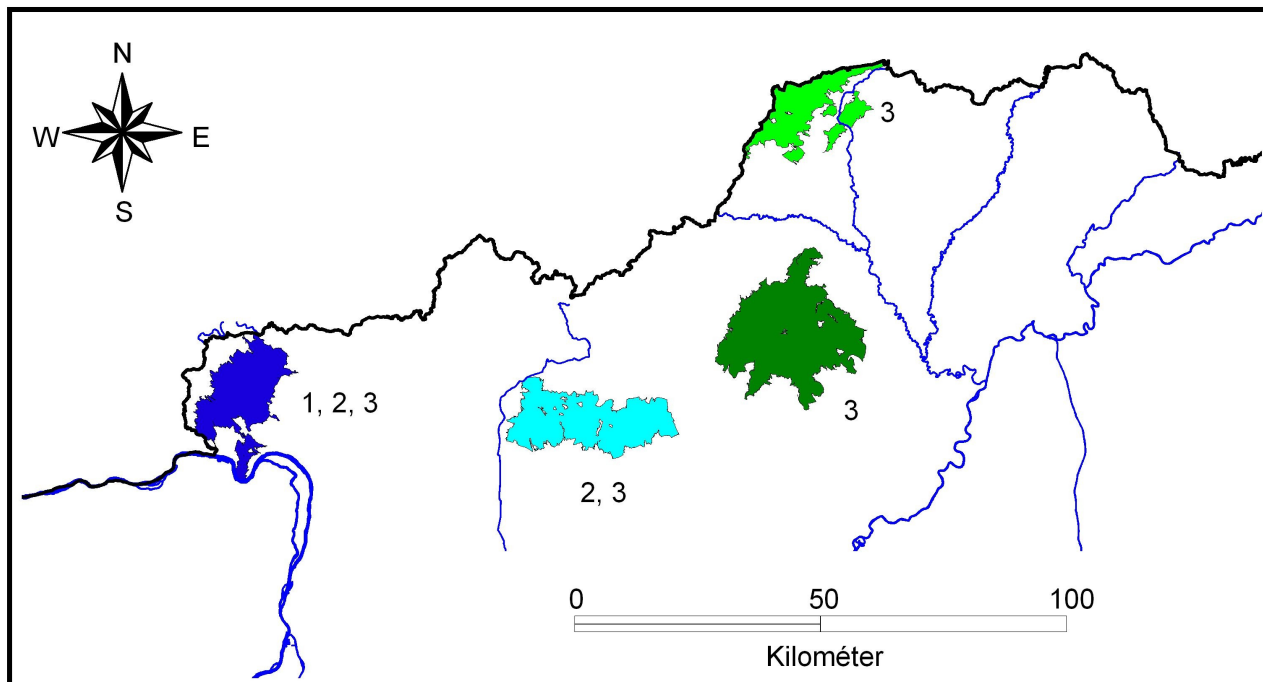
➤ Kiválasztott célfajok:

- kis patkósdenevér *Rhinolophus hipposideros*
- kereknyergű patkósdenevér *Rhinolophus euryale*
- nagy patkósdenevér *Rhinolophus ferrumequinum*
- közönséges denevér *Myotis myotis*
- hegyesorrú denevér *Myotis blythi*
- egérfülű-denevér *Myotis dasycneme*
- nagyfülű denevér *Myotis bechsteini*
- csonkafülű denevér *Myotis emarginatus*
- nyugati pisedenevér *Barbastella barbastellus*
- hosszúszárnyú denevér *Miniopterus schreibersi*

3. Zoológiai felmérések - Erdő-specialista madarak

- Madártani vizsgálataink célja a kiválasztott fajok élőhelypreferenciáinak feltárása, vagyis a számukat korlátozó szerkezeti elemek minőségi és mennyiségi viszonyainak megismerése
- Kiválasztott közösségi jelentőségű (Natura 2000) madárfajok:
 - hamvas küllő *Picus canus*
 - fekete harkály *Dryocopus martius*
 - közép fakopáncs *Dendrocopus medius*
 - fehérhátú fakopáncs *Dendrocopus leucotus*
 - kis légykapó *Ficedula parva*
 - örvös légykapó *Ficedula albicollis*

3. Zoológiai felmérések célterületei

Zoológiai vizsgálatok helyszínei

- Börzsöny
- Mátra
- Bükk
- Aggteleki karsztvidék

- 1 madár monitoring helyszín
- 2 xilofág rovar monitoring helyszín
- 3 denevér monitoring helyszín

4. Denevérállományok megerősítése innovatív, berendezések fejlesztésével

- Erdőlakó, illetve erdei élőhelyeken táplálkozó épület- és barlanglakó denevérfajok élőhelyfejlesztése mesterséges szálláshelyekkel (moduláris denevérodúk és nem moduláris denevértornyok)
- Erdőlakó és erdei területeken táplálkozó denevérek számára ivóhelyek létesítése

4. Denevérállományok megerősítése innovatív, berendezések fejlesztésével

- Erdőkben táplálkozó de épületekben szállást foglaló, kiemelten jelentős denevértörzsek szálláshelyeinek denevérbarát átalakítása
- Földalatti denevér élőhelyek hosszú távú védelmének megoldása lezárásokkal és átalakításokkal

SH-4/13 Erdei életközösségek többcélú.....

5. Értékelés

- Az erdőállapot-felmérés és a közösségi jelentőségű erdei állatfajok vizsgálatának adatelemzése és a részfeladatok eredményeinek összekötése
- Távérzékelte adatok elemzése
- Natura 2000 erdőtípusok és közösségi jelentőségű állatfajok állapotértékelése
- Állatfajok előfordulásainak becslése erdőállomány-adatok alapján

6. Erdőkezelés monitoring kidolgozása

- Célzott támogatások és/vagy kezelések hatékonyságának megítéléséhez elengedhetetlen a kezelések hatásainak nyomon követése
- Az 1-3feladatcsoport eredményein alapuló, az erdő-felmérés módszertanánál kevésbé intenzív protokoll kialakítása és tesztelése

7. Kommunikáció

- A projekthez kapcsolódó kommunikációs tevékenységek két fő csoportba sorolhatók:
 - a szakmai kommunikáció elsősorban a szakmai érdekcsoportok felé
 - laikus kommunikáció az általános tájékozottsággal rendelkező, elsősorban a vizsgált térségekben élő érdekeltek felé irányul
- A projekt K+F jellege és erős felhasználó centrikussága miatt jelen projektben a szakmai kommunikáció lényegesen hangsúlyosabb szerepet kap, mint az általános, laikus kommunikáció

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!